

BİLİM ÜRETİMİNDE DÜRÜSTLÜĞÜN ANLAMI VE "İNTİHAL" ÜZERİNE

Berna ARDA

Bilim gibi bir alanda çalışıyor olmanın temel çıkış noktalarından birisi, bu alanda çalışanların belirli davranış özelliklerine sahip olması mıdır? Kimilerine göre evet. Çünkü bilimsel bilgi üretimi zaten sabırlılığı, alçakgönüllü olmayı bekleyen hatta bunu gerektiren bir yapıdadır. Bu bağlamda kısa sürede sonuca ulaşmayı beklemek, bir başka deyişle "köşeyi dönüvermek" beklentisi bilimin doğasına temelden aykırıdır. Bu konuda kişisel tercihlerimizi veya öznel görüşlerimizi vurgulamak yerine, pozitif verileri saptayıp tanıtmaya ihtiyaç duymamız gerekir. Bir başka deyişle "toplum yararı ile bilimsel gerçek değerleri çatışma halinde olduğu zaman bilim adamı ne yapmalıdır?" sorusu yerine, "bu durumlarda bilim adamı ne yapıyor?" sorusunu sormamız gerekir. Belki bu sorunun yanıtı da ancak yine bilimsel araştırmalarla bulunabilir. Bu tür araştırmalar için bir takım sayılılar üretmek mümkündür. Bu sayılılar ve kişinin kendi üreteceği başkaları üzerine enine boyuna düşünmek ve kendi tavrını benimsemek, "bilim" in ve "bilimselliğin" peşinde olan her çalışan için önemli bir etik sorumluluk olmalıdır.

Bilim üretiminde bilim insanını etkileyen olası etkenler psikiyatri kökenli bir tıp etikçisi gözüyle şöyle sıralanmaktadır (4):

1- Bilim üretende en çarpıcı psikolojik özellik "merak"tır; bir başka deyişle bilinmeyeni bilmek ve bildirmek dürtüsü, araştırıcı davranışta ilk motivasyondur.

2- Öğrenmek "sentripedal" bir bilgi edinme sürecidir. Araştırmacı araştırdığı şeyin en doğrusunu, en üstün gerçeğini herkesten önce belki de kendisi için öğrenmek ister. Yani araştırmacının ilk basamağı psikolojik anlamda benmerkezci bir süreçtir. İkinci aşama olan, ürününü tanıtmaya aşamasında ise, bir sergileme ve kendini kanıtlama kaygısı vardır ki, bu da bir anlamda egosantrik bir süreçtir.

3- Bilim üreticisinde bu iki dürtü ne kadar güçlü olursa olsun, Göksel'e göre, onun ideal egosu sadece "şişkin bir ego" değil, aynı zamanda çeşitli kayıtlar ve sınırlamalar koyan bir egodur ve dolayısıyla o vicdan sahibidir. Bu nedenle, kamu yararı endişesini de hiç şüphesiz taşıdığı varsayılmalıdır.

4- Ancak, Göksel'e göre belki daha önemli olan bir başka motif, araştırmayı yürütmenin ve sonuçları yayınlamanın, araştırmayı yapan kişiye, bağlı olduğu kuruma veya devlete getireceği olası zararlarıdır. Bunu değerlendirmek ise ham dürtülere değil, akılcı analizlere ve egonun çatışma dışı alanlarının girişmiş olup olmamasına bağlıdır. Bir ve iki numaralı motiflerle 3 ve 4 numaralı motifler taban tabana zıtmış gibi görünür.

Bunların hangisinin uygulamada baskın çıkacağı kişiden kişiye, kültürden kültüre değiştiği

Prof.Dr. Berna ARDA
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD. - ANKARA
arda@medicine.ankara.edu.tr

gibi araştırmaya olanak veren kurumdan kuruma da değişir. Hangi çevrede hangisinin baskın çıkacağını anlamak ise, ancak pozitif yaklaşımla ve yöntemle yürütülecek araştırmaların sonuçlarına bağlıdır. Bu sonuçlar, hangi koşullarda hangi davranışın sergilenebileceğine ilişkin fikir vereceklerdir. Yani merak sınırlarının ne zaman zorlanabileceği, kendini sergileme arzusunun nerelere varabileceği ve tüm bunlar yapılırsa ne tür bir bedel ödeneceği aklı gelen soru başlıklarıdır. Ancak, bilim etkinliğinin dürüstlük gibi bir erdeme bağlı yürütülmesi gereken bir özelliğe sahip olduğu gerçeğini değiştirmeyecektir. Bilimsel işleyişten ve yazılı - yazısız kurallarından haberdar bir bilim üreticisi için dürüstlüğü, hem kısa ve hem de uzun erimde en geçerli tutum olacağı açıktır. Bu bağlamda genel olarak bilim politikalarının bilim üretiminde etiğin yerine ilişkin yaklaşımının ne olduğu da önemlidir. Bu açıdan, bilim ortamının etik davranmayı ne ölçüde özendirici olduğu, etik dışı davranışlardan ne ölçüde sakındırıcı davrandığı, bu politikaların bilim üreten kurumların etik iklimine olumlu ya da olumsuz ne gibi etkilerinin olduğu, kurum kültürlerinin beslenmesinde ve sürdürülmesinde etiğin yerinin ne olduğu gerçekçi bir çözümlenme ile ortaya konabilir kanısındayım.

Araştırmacı eğitiminde etiğin yeri, bu süreçte dürüstlüğü nasıl algılandığı, rol modellerinin bu alandaki işlevi, bilinçli ve bilinç dışı algılamının etkililiği hakkında neler söylenebilir? Tarih boyunca konunun bu yönüne yapılan vurguları görmek mümkündür. Razi (865-925) nin "bir dirhem bilimin bin okka edep gerektirdiği" ne ilişkin söylemi, bilim üretiminin içeriğinde ahlaki yaklaşımların mutlak ve ağırlıkla yer alması gerektiğinin, döneminin seçkin bir bilim adamının ağzından 10. Yüzyılda dile getirilmesinin çarpıcılığını yansıtmaktadır. Akılcılığın batı dünyasında atılan temellerinin, doğuda Ortaçağ döneminde parlak biçimde yansıma bulduğunu göstermektedir. Günümüzde "indekslere giren" dergiler, buralarda yayınlanma şansı bulan yayınlar, "impakt faktörleri", "refere edilen" makalelerin sayısı... gibi pek çok sayıda ve oldukça karmaşık değişkenlerle belirlenen ve ama bir yandan da neredeyse kendine rota çizmekte zorlanan ve toplumsallıktan giderek uzaklaşan bir küreselleşmiş bilim dünyası, tüm bu görünümüne karşılık, yine de her koşulda dürüstlüğü temel ilke kabul etmekten vazgeçemeyecektir. Buna karşın, dürüstlüğü hayata geçebilme koşullarının bulunup bulunmadığı, sadece bilim üretenleri dürüstlüğe çağıran safdilliklerin tek başına işe yaramayacağını farkına varılmalıdır.

Belirli bir bilimsel geleneği bulunmayan bir atmosferde yetişen araştırmacılar için etik değerlerin olmazsa olmazlığı, ne ifade etmektedir? Buna ilişkin elimizde elbette sayısal veriler bulunmamaktadır. Onların içinde yetiştikleri ortamdan ve oradaki rol modellerinden etkilenmekte oldukları, kimi zaman bunun bilinç dışı bir yolla algılamaya dayandığını söylemek mümkündür. Bir yandan onlara farkındalık ve bilinçlilik yaratacak biçimsel eğitimler gereklidir, ama bilim dünyasının da kendi iç denetimini yapıyor olması, sözü edilen atmosferin etik değerleri ağırlıkla barındırıyor olması da öte yandan bir zorunluluktur (2,3). Ama en azından onların el yordamıyla ilerlemelerine, disiplinsiz bir ürün ortaya getirdiklerinde de hemen "etik dışı" davranmış olmakla suçlanmalarına izin vermemek gereklidir (6). Araştırma sürecinde, hele de insanlar üzerinde gerçekleştirilen denemeler bağlamında değer sorunları pek çok farklı biçimde ortaya çıkabilmektedir. Bilinenlere katkı getirmeyecek araştırmaların yayın amacıyla yinelenmesi, deneklerin aydınlatılmış onamlarının alınmamış olması, deneklerin araştırmadan kaynaklanan zararlara uğratılması, katılımcı olmayı istemeyenlerin mağdur edilmesi, tasarım hatasıyla yerleşik tedaviden mahrum bırakılma, özel bir zorunluluk olmadığı halde zedelenebilir grupların denek olarak kullanılması, gizliliğe önem verilmemesi, destekleyicilerin sonuçlara etkide bulunmak istemesi.... gibi örnekler temel satırbaşlarını oluşturmaktadır.

Araştırma ve yayın etiğinin en fazla bilinen, topluma bile tanıtık gelen "intihal" üzerine neler söylenebilir? Sanırım bu başlık için hukukun ve ahlakın söyleyecekleri genelde örtüşmekte, üst üste düşmektedir. Özellikle medyanın oldukça sevdiği ve sıkça kullandığı bir terim olan intihal, Arapça bir sözcüktür. İngilizce'deki kavram karşılığı olan plagiarism, Türkçe' de ise "aşırma", "yağmalama" olarak adlandırılmaktadır (2, 6, 9). Bir eserden kaynak göstermeksizin alıntı yapmak anlamına gelmektedir. Kuşkusuz bu alıntının boyutları cümle düzeyinden paragraflara, ya da sayfalardan ana bölümlere varıncaya kadar çok farklı genişlikte olabilmektedir. Temel sorun kaynak gösterilmeksizin alıntı yapılması, dolayısıyla o eserin sahiplenilmesidir (8). Uygulamada, özellikle araştırma ve bilim üretimi disiplininin yerleşmediği ortamlarda çeşitli kaynakların bir tür "kes- yapıştırı" yöntemiyle kullanıldığını görmekteyiz (1). Metin sonunda referans verilse bile, bu kadar doğrudan alıntının hem de yaygın bir biçimde yapılması doğru değildir. Ancak bu tür örneklerde hem kaynak gösterme ile ilgili temel yaklaşımları bilmedikleri, hem de hemen birçok eseri, bütünüyle ya da kısmen kullanmayı kendilerine hak görebildikleri anlaşılmaktadır. Buradaki temel gerekçe, bu eserleri bir ölçüde "kamu malı" gibi algılamaktan ötürü müdür? Yoksa "zaten kullanılıyor olması, işe yarar olduğunu göstermektedir, bu da bilimsel bir eser için yeterli sayılmalıdır" gibi bir anlayış mı hakimdir? Her durumda bu açıklamaların savunulması pek de mümkün görünmemektedir. Sanırım aslanan, ya da bilim ahlakının işaret ettiği şey, emeğe saygı duyulması gerektiğidir. Bu gereklilik; ister bir seminerde ya da özel görüşmede dile getirilmiş olsun, ister bir poster bildiride ya da herhangi bir kitapta yer alsın, kendi düşüncemizi geliştirmemize katkısı bulunan her kişiye hakkını teslim etme durumuna dayanmaktadır.

İntihalin bilim dünyasında ne derece yaygın olduğu konusunda sayısal bir veri göstermek mümkün değildir. Batıda bu konuda yapılan çeşitli araştırmalarda da hemen sadece tanık olunan durumların sorgulanmaya çalışıldığı görülmektedir; "akademik hayatınızda hiç intihal yapıldığına tanık oldunuz mu? " , " yanıtınız evet ise, ne düzeyde?", "kimler tarafından ?"... gibi ifadelerle dolaylı bir sorgulamanın yürütüldüğü dikkati çekmektedir. Burada bir hırsızlık söz konusudur; o nedenle ahlak da, hukuk da benzer doğrultuda düşünmekte ve benzer değerlendirmeler yapmaktadırlar. Ahlakın ayıplama ya da kınama düzeyindeki yaptırımlarının, fikir ve sanat eserleri mevzuatına göre çok daha farklı yaptırımlarla karşılandığı da açıktır. Bu bağlamda bilimin dışındaki sanat alanlarında özellikle edebiyat, müzik gibi alanlarda "esin perilerinin etkisi" ile "çalma" arasındaki çizgide nerede bulunduğu ilişkin saptamalarda bulunmak da pek kolay görünmemektedir.

Bu bağlamda Tahsin Yücel, Salaklık Üstüne Deneme adlı kitabında çalma üzerine bir bölüm ayırmış ve edebi kahramanlar üzerinden son derece çarpıcı dördü bir çalma sınıflaması yapmıştır; "Jan Valjean işi hırsızlık", "Fagin işi hırsızlık", "Robin Hood işi hırsızlık" ve "Nucingen işi hırsızlık" (7). Victor Hugo'nun kahramanı olarak belleklerde yer eden Jan Valjean, hırsızlığın en yalın türünü simgelemektedir; yani göz dikilen şey ne ise, herkesin gözü önünde alınıp kaçılmakta sonra da hemen tüketilmekte, başka da bir yarar sağlamamaktadır. Charles Dickens'ın Fagin' i ise çalmayı sürekli ve örgütlü bir uğraşa dönüştürmüştür. Yanında çalıştırdıklarının bu yöndeki becerilerini geliştirmeleri, hatta işlerinde daha başarılı olmaları için meslek içi eğitim yapmaktan da geri kalmamaktadır. Robin Hood ise aslında başkaları için bu eylemi yapmaktadır; olandan alıp olmayana vermektir onun yaptığı bir başka deyişle, Tahsin Yücel bu üç grubu da sıcak hırsızlık örnekleri olarak dile getirmektedir. Ona göre dolaylı hırsızlıklar, Balzac'ın Baron de Nucingen'inde görüldüğü gibi, bir anlamda "soğuk hırsızlık"tır; çünkü

hemen her zaman uzaktan gerçekleştirilir; sahteciliği, hemen her tür aldatmacayı kullanan bir niteliği vardır. Tahsin Yücel'in denemesinde çalma konusunu örnekleme için kullandığı bu roman kahramanlarında hırsızlığın "nasıl rasyonalize edildiğine ilişkin" de ipuçları buluruz. Bunun başlıca dört temeli varmış gibi görünmektedir; ilki yasal olan ile yasadışı arasındaki dönüşebilirliktir. Bir başka etken büyük hırsızlıkların her zaman yeni bir adla gelmesidir. Ötekiler de aslında bireylerden değil de toplumdaki çalınıyor olması ve genelde benzer yöntemin kullanılıyor hatta giderek insanlarda buna ilişkin artan bir saygının doğuyor olmasıdır. Ama O'nca "neden çalındığına ilişkin" temel açıklamaları üç başlık altında özetlemek mümkündür: "gereksinim", "haklılık" ve "katılım". "Yaşamak için çalmak" zorunda olmak bilim dünyasında görülen çalmalara uyabilecek bir akla uydurma mıdır? Pek de öyle görünmüyor. "Bunlar ufak şeyler" ya da "bu kadarlık bir şey bana çok mu"... gibi anlatımlarla özetlenebilen haklılık arayışının temelde her değer nesnesinin aslında bireysel bir emek ürünü olmadığı, her tür mülkiyetin temelsiz ve geçici olduğuna ilişkin bir yargıdan beslendiği söylenebilirse de bunu bilim dünyasında kendine siper edecek birileri acaba var mıdır? "Kim yapmıyor ki?", "Kim çalmıyor ki?", "Al birini, vur ötekine" biçimindeki savunular bir yandan kendince bir tür açıklamadır; bir yandan da soru sahibi de başta olmak üzere hemen herkesi "hırsız statüsü"ne koymakta; böylelikle en iyi savunmanın saldırı cephesini genişletmekten geçtiği anlayışına da hak vermektedir. İster bilim dünyasında olsun, isterse genel olarak, bu türden akla uydurmalara verilecek benzer üsluplu bir yanıt, olsa olsa "iki yanlısın bir doğru etmeyeceği" dir. Edebiyat dünyasındaki çalmalar bu yazının konusu değil elbette. Ona ilişkin farklılıkları anlamak da, esinlenme ile çalma arasındaki sınırları belirlemek de edebiyatçıların işi. Ancak kimi benzerlikleri kurabilmek için bilim dünyasından çok farklı ürünleri olan bu dünyanın örneklerini de incelemek ufuk açıcı olabilir. Son zamanların üzerinde çok konuşulan "The da Vinci Code" ile "The Holy Blood and the Holy Grail" arasındaki benzerliklere dikkat çekerek, her durumda Brown'ın kitabının 40 milyon adet basılmış olmasının, tek başına bunun, dünyayı eskisinden daha güzel bir yer haline getirdiği kanısında olanlar bulunmaktadır. Eğer bir fikir ilkinden çok daha yaygın bir biçimde dağıtılabilmişse ve ilk yerinden çok yeni bağlamlarda kullanılabilmişse, bu durumun açıkça ifade edilmesi gerektiğini ve herkesin bunu bir tür "bedava yemek" gibi algılayabileceğini dile getirmektedirler (5). Edebiyat dünyasının bu tür bir hoşgörüyü yatkın görünen tavrını bilim dünyası da sergiler mi? Sergilemeye taraftar olmadığına ilişkin gözlemlerimiz o kadar yoğun ki, dolayısıyla Harford'un edebiyat dünyası için öngördüğü geniş beklentisinin, bilim dünyasında karşılık bulmayacağını hemen söyleyebiliriz.

Sonuca yaklaşırken bilim dünyasında bu başlığın nasıl algılandığına ilişkin de, kısaca konuşulabilir. Her durumda, güvenilirliğini korumak ve sürdürmek için, "ahlaki hiçe sayan uygulamaların üstüne gidileceğinin garantisini vermek" bilimin toplumsal sorumluluğunun gereğidir. Bu durum, biraz da, bu dünyanın kendi iç denetimini yapabiliyor olmasına bağlı görünmektedir. Hemen tüm etik kurul işleyişlerinde araştırma ve yayınların belli ilkelerin gözetilerek yapıldığına ilişkin bilim dünyasının topluma verdiği bir güvence olma durumu söz konusu değil midir? Elbette bu durum ne ahlak bekçileri yaratmayı gerektirir, ne de sadece araştırmacıları dürüstlüğe davet etmeyi yeterli bulan siğ yaklaşımları haklı çıkarır. Araştırma ve yayın konusunda üretilen, üretilmeye çalışılan her bir şeyin aslında bilim dünyasını etkileyen ve çok sayıda değişkenle belirlenen birer sonuç olduğunun farkına varılması gerekli görünmektedir. Araştırmacı eğitimlerine özenle yerleştirilecek bir etik boyut, bizi öncelikle disiplinsiz çalışma ürünlerinden oldukça koruyucu bir işlev gösterecektir ve her bir araştırmacı açısından başlangıç, "neyi yapmaya hakkı olup olmadığı"nın sorgulanmasıyla yapılacaktır.

*Bu yazı, temelde Bilim ve Bilimsel Felsefe Çevresi' nce 8. 6. 2002 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu' nda yapılan "Araştırma ve Yayın Etiği Açısından Neredeyiz?" başlıklı panel konuşmasına ve Çevre' nin basım hazırlıklarını sürdürdüğü kitap için hazırlanmış olan metne dayanmaktadır.

Kaynaklar

- 1- Akşit BT, Arda B: *Ideas of editors of medical journals on publication ethics. Journal of Ankara Medical School* 2003.25(1): 1- 6,
- 2- Arda B: *Sağlık bilimlerinde yayın etiği. Bilim Etiği ve Bilim Tarihi, Genişletilmiş 2. Baskı (Yazarlar: B Arda, E Kahya, T Başağaç Gül). S. 235- 246, AÜ Basımevi Ankara, 2009. ISBN : 978-975- pp482-810-8.,*
- 3- Culver CM, Clouser KD, Gert B, Brody H, Fletcher J, Jonsen A, Kopelman L, Lynn J, Siegler M, Wikler D: *Special report,: basic curricular goals in medical ethics. New England Journal of Medicine* 1985. 312: 253- 6,
- 4- Göksel FA: *Bilim etiği ve metodolojisi hakkında özel görüşme notları, Ankara, 27. 5. 1992.*
- 5- Harford T: *Excuse me while I borrow liberally from others. Financial Times, Mayıs 2006. p.13, 5*
- 6- Kansu E, Ruacan Ş: *Bilimsel yayıncılık ve editörlük etiği. Biyoetikten Seçmeler. Biyoetik Derneği Yayını No: 1, 1996. s. 46-47,*
- 7- Yücel T: *Çalmalar. Salaklık Üstüne Deneme, 4. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2003. s. 25-38,*
- 8- Şimşek G, Alicura S, Yılmaz O: *Biyomedikal Dergilere Gönderilen Makalelerde Bulunması Gerekli Standartlar: Biyomedikal yayınların yazımı ve değerlendirilmesi.(çeviri) Biyomedikal Dergilere Gönderilen Makalelerde Bulunması Gerekli Standartlar: Biyomedikal yayınların yazımı ve değerlendirilmesi ve Türk Tıp Dizini. Ed Yılmaz O. Sanem matbaacılık. Ankara 2008. s 3-29.*
- 9- TÜBA Bilimsel Araştırmada Etik ve Sorunları, TÜBA yayınları, TÜBİTAK Matbaası, Ankara, 2002.

ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİNDE ARAŞTIRMACININ DEĞERLER SİSTEMİ

Erdem AYDIN

İnsanların değer dünyası geniş kapsamlıdır ve içeriği kendine has özellikler taşır. Her birey çocukluğundan ölene kadar farklı değerleri iç dünyasında barındırır. Genelde herkesin, konumuz özelinde ise her bilim insanının evrensel değerleri kendine rehber edinmesi gerekir; ama, pratikte bu istek maalesef her zaman gerçekleşmemektedir. Bunun gerçekleşemiyor olması bilimde; araştırma ve yayın etiğinde de söz konusudur. Dolayısıyla "araştırma ve yayın etiği" başlığı altındaki konularla ilgili kişilerin dikkatinin çekilmesi, uyarılması, doğru davranışa yönlendirilmesi gibi etik etkinliklerine gereksinim ortaya çıkmaktadır. Bir başka ifadeyle söylersek zaman zaman bilim ve araştırmada da etik ihlaller ortaya çıkabilmektedir.

Değerler dünyasından baktığımızda yaşayan her insan bulunduğu yer, toplum ve çevresel etkenlerden kaynaklanan bir değerler sistemine sahiptir. Ancak, bireylerin değer sistemleri yalnızca kendi yaşam biçim ve deneyimleri ile ortaya çıkmamaktadır. Bir de kişilere sunulan evrensel değerler bulunmaktadır. Bu tür değerler genelde herkesin benimseyebileceği, karşı çıkamayacağı değerlerdir. Örneğin, yardımseverlik, sadakat ya da adalet gibi değerler yaşayan her insanın kabul göstereceği ortak değerlerdir.

Muhtemeldir ki, dile getirdiğimiz bu genel durumun yanı sıra belli toplumsal ve mesleki gruplarda yer alarak hizmet ve etkinlik gösteren kişiler de kendilerini böylesi iki boyutlu değer sistemlerinin içerisinde bulabilmektedirler. Aynı şekilde, bilim insanları ve araştırmacılar da kendi alanlarında; yani kimliğini belirlemiş, hayatını yönlendirmiş bireysel değerleri ile bilim, araştırma ve yayın alanındaki evrensel etik değerler arasında bulunmakta; etkinlik ve çalışmalarında bu iki değer alanı arasında tutum ve davranışlar geliştirmektedir. Buradaki amaç söz konusu iki boyutu kısaca açıklamaya çalışmaktır.

Değer ve değer yüklemek

Yüzlerce yıldır filozof ve sosyal bilimciler insan davranışlarının doğasını anlamak arzusu içerisinde olmuşlardır. Bu konuda kesin bir şey söylemek mümkün olmasa da değerlerimizin de tutum ve davranışlarımızı yönlendiriyor olduğu açık bir gerçekliktir. İnsan olarak değerlerle donatılmış bir toplum içerisinde yaşıyoruz ve o toplum içerisinde hayat bulan biri olarak kendimize "değerler" ediniyoruz. Değerlerin olmadığı bir dünyanın bize layık "insani" bir dünyanın olmayacağını söylemek mümkündür.

Değer, ansiklopedik tanımıyla "Kişinin, isteyen, gereksinim duyan, erek koyan bir varlık olarak nesne ile bağlantısında beliren şey" şeklinde açıklanmaktadır. İnsanlar için çok çeşitli değer türleri bulunmaktadır. Birine yüksek değerli olarak görülen bir şey başkasına değeri az

Prof. Dr. Erdem AYDIN
Hacettepe Üni. Deontoloji, Tıp Etiği ve Tarihi AD. - ANKARA
eraydin@hacettepe.edu.tr